

Key to Navjeevan Practice Book

Standard
2

Teacher's Copy

मजेत शिकूया मराठी

NAVJEEVAN PUBLICATIONS PVT. LTD.
EDUCATIONAL PUBLISHERS

NAVJEEVAN PUBLICATIONS PVT. LTD.
EDUCATIONAL PUBLISHERS

MUMBAI

4940/1B, Dhobiwadi, Dr. Jaykar Marg, Opp. Datta Mandir, Thakurdwar, Mumbai - 400 002.

Only Calling: 8291852601

Calling & Whatsapp: 9322531798 / 8291852631 / 8291972352

Website: www.navjeevanpublications.com

Email: For enquiry - info@navjeevanpublications.com For order - acc.nppl@gmail.com

PUNE

470 /471, Raviwar Peth, Nandan Residency, 1st Floor, Phadke Haud, Pune - 411 002.

Tel.: (020) 24432951 / 7066835645

अनुक्रमणिका

पा. क्र.	पाठाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	पाऊस (Rain)	3
२	मांजराची गंमत (Cat's fun)	4
३	खेळ खेळूया (Let's play games)	5
४	नक्कल करूया (Let's imitate)	6
५	फळांचा राजा (King of fruits)	6
६	फळे मोजूया (Let's count fruits)	7
७	चित्रे पाहू, गप्पा मारू (Let's see the pictures and talk)	8
८	ओळख खेळांची (Introduction of games)	8
९	झोपाळा गेला उडून (The swing flew away)	9
१०	भाजी घ्या, भाजी (Buy vegetables)	9
११	ओळख भाज्यांची (Introduction of vegetables)	10
१२	वाहने ओळखू, गप्पा मारू (Let's know vehicles and talk)	10
१३	ओळख वाहनांची (Introduction of vehicles)	11
१४	शोधूया (Let's find out)	11
१५	आपला परिसर - १ (Our surroundings)	12
१६	आपला परिसर - २ (Our surroundings)	13
१७	खार (Squirrel)	14
१८	माझे घर (My home)	14
१९	घरातील वस्तू (Things at home)	14
२०	ऐकूया, बोलूया (Let's listen and speak)	15
२१	कोऽ कोऽ कोंबडा! (Cock - a - doodle - doo)	16
२२	योग्य काय? (What is proper?)	16
२३	माझी शब्दबाग (My garden of words)	16
२४	कोण? कसे? (Who? How?)	17
२५	कोण? कोठे? (Who? Where?)	17
२६	सारखे काय? (What is similar?)	18

मराठी

१. पाऊस (Rain)

○ चित्र पाहा. सांगा. ऐका. चित्रात दाखवा.

- (१) गाण्यात पावसाचे वर्णन केले आहे.
- (२) मुलगा व मुलगी पाण्यात कागदाची बोट सोडत आहेत.
- (३) बोटीवर बेडूक बसला आहे.
- (४) आकाशात वीज चमकत आहे.
- (५) बेडूक डराँव डुक ओरडला.
- (६) वारा सूं सूं सुम्म सुटला.
- (७) वीज चक् चक् चक् चमकली.
- (८) पाण्यात सोडलेली बोट हातभर जाऊन बुडाली.

○ योग्य जोड्या जुळवा.

गट 'अ'

गट 'ब'

(१) आभाळ वाजलं	●	●	(अ) चक् चक् चक्
(२) वारा सुटला	●	●	(ब) धो धो धो
(३) वीज चमकली	●	●	(क) धडाड् धुम्
(४) पाऊस आला	●	●	(ड) सूं सूं सुम्म
(५) पाणी वाह्यलं	●	●	(इ) डराँव डुक डराँव डुक
(६) बेडूक ओरडला	●	●	(फ) सो सो सो

२. मांजराची गंमत (Cat's fun)

○ चित्रे पाहा. प्रत्येक चित्रात काय काय दिसते ते सांगा.

○ तोंडी उत्तरे सांगा .

- (१) सकाळी दारात दुधवाला आला.
- (२) दुधवाला दारात आला तेव्हा बाई झोपल्या होत्या.
- (३) पातेल्यात दूध मांजराने घेतले.

○ तोंडी उत्तरे सांगा .

- (१) दूध घेतल्यावर मांजराला उंदीर दिसला.
- (२) उंदीर घरभर मजेत फिरत होता.
- (३) मांजराच्या हातात दुधाचे पातेले होते.
- (४) उंदीर पाहताच मांजराच्या तोंडाला पाणी सुटले.

○ तोंडी उत्तरे सांगा .

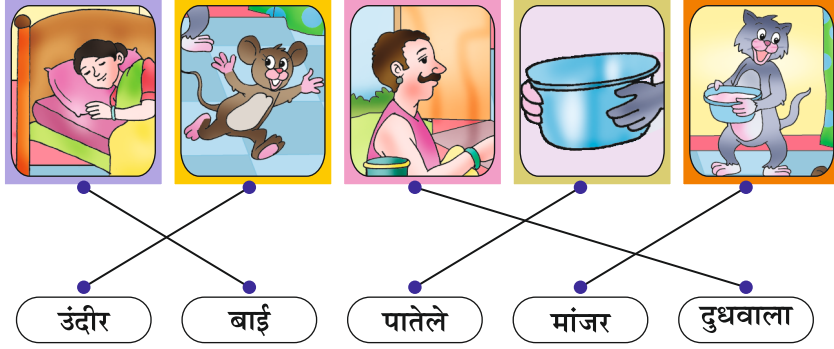
- (१) हातात दुधाचे भरलेले पातेले आहे हे मांजर विसरून गेले.
- (२) मांजर उंदराच्या मागे धावले.
- (३) मांजराच्या हातातून पातेले निसटले.
- (४) जमिनीवर दूध सांडले.

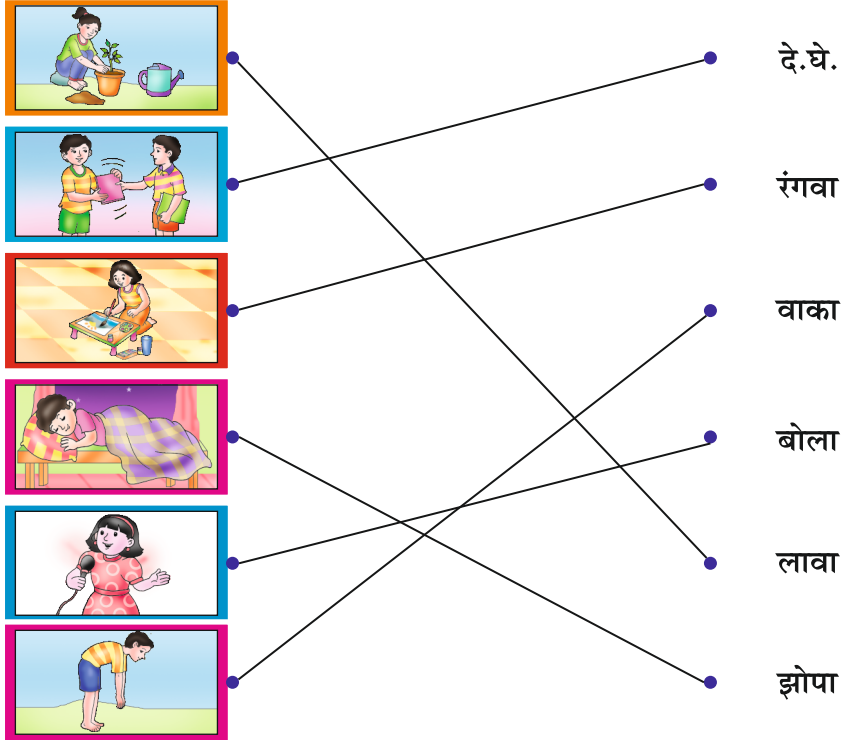
○ तोंडी उत्तरे सांगा .

- (१) उंदराच्या मागे मांजर धावत होते.
- (२) उंदीर बिळात पळाला.
- (३) दूधही सांडले आणि उंदीरही पळाला. अशी मांजराची फजिती झाली.

योग्य जोड्या जुळवा.

योग्य जोड्या जुळवा.

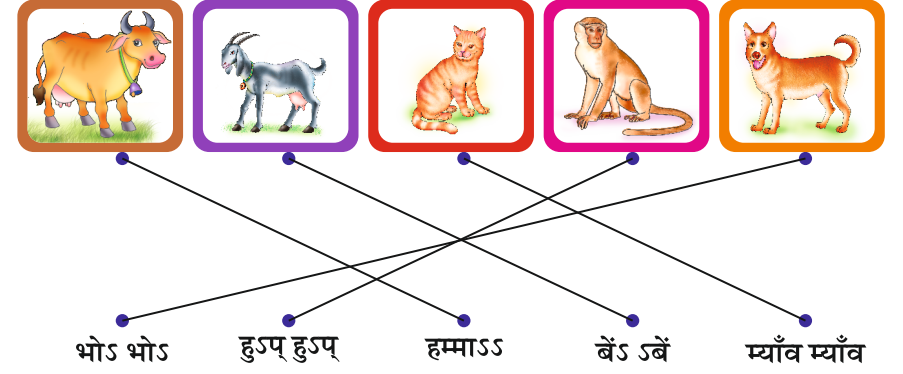

३. खेळ खेळूया (Let's play games)

विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

४. नक्कल करूया (Let's imitate)

प्राणी व त्यांच्या आवाजाच्या योग्य जोड्या जुळवा.

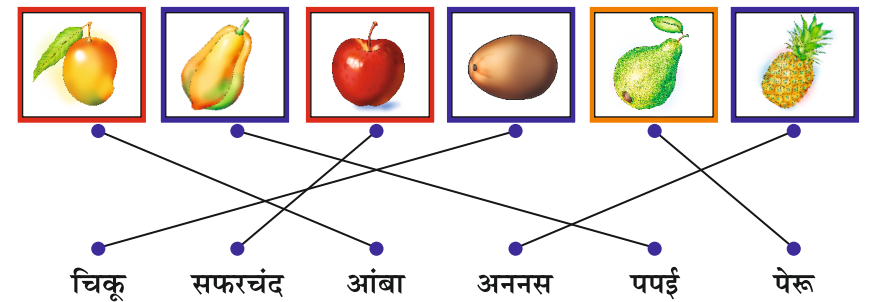

५. फळांचा राजा (King of fruits)

गाण्यात आलेल्या फळांची नावे सांगा. (तोंडी)

- गाण्यात द्राक्ष, संत्रे, केळी, कलिंगड, बोर, आंबा इत्यादी फळांची नावे आली आहेत.
- गाण्याशेजारी दिलेल्या चित्रात द्राक्ष, संत्रे, केळी, कलिंगड, आंबा, चिकू ही फळे आहेत.
- 'फळांचा राजा' असे आंब्याला म्हणतात.

योग्य जोड्या जुळवा.

६. फळे मोजूया (Let's count fruits)

○ बाजूच्या चौकोनांतील फळे मोजा. संख्या लिहा.

	पपई	१		सफरचंदे	५
	कलिंगडे	२		पेरू	६
	केळी	३		आंबे	७
	अननस	४		चिकू	८

○ खालील शब्दकोडे सोडवा.

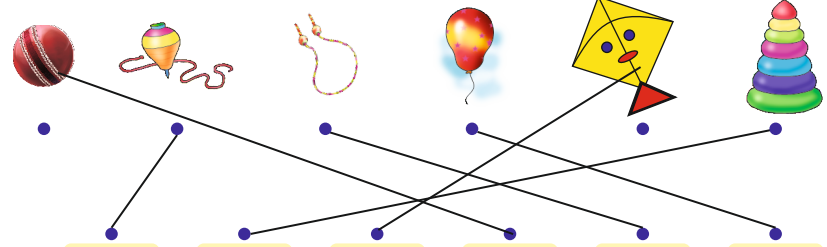
			W							
S	T	R	A	W	B	E	R	R	Y	
			T		A					
			E		N					
	P		R		A	P	P	L	E	
	L		M		N					
	U		E		A					
	M		L					P		
			O	R	A	N	G	E		
			N					A		
					C	H	E	R	R	Y

७. चित्रे पाहू, गप्पा मारू (Let's see the pictures and talk)

○ विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.
विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

८. ओळख खेळांची (Introduction of games)

○ योग्य जोड्या जुळवा.

भोवरा लगोरी पतंग चेंडू दोरी फुगा

❖ खाली काही चित्रे दिली आहेत. ती बघा आणि त्यांची नावे लिहा.

सापशिडी टेबल टेनिस फूटबॉल कॅरम फाशांचा खेळ (ल्यूडो) बुद्धिबळ

९. झोपाळा गेला उडून (The swing flew away)

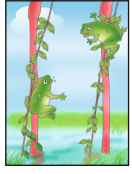
○ चित्रे पाहा. चित्रात काय काय दिसते ते सांगा.

पहिल्या चित्रात पाण्यात दोन खांब दिसत आहेत. त्याला वेल लटकलेली दिसत आहे त्यावर बेडूक आहेत.

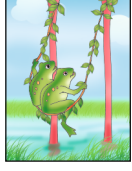
दुसऱ्या चित्रात पाण्यातील खांबांना वेल गुंडाळून केलेल्या झोपाळ्यावर दोन बेडूक बसले आहेत.

तिसऱ्या चित्रात ते खांब नसून पाय असल्याचे दिसत असून ते पाण्याच्या वर आहेत व वेलीच्या झोपाळ्यावर बेडूक आहेत.

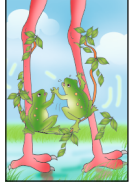
चौथ्या चित्रात बगळा उडाल्याचे दिसत आहे. ते खांब नसून बगळ्याचे पाय होते. बेडकांनी त्या पायाला गुंडाळलेल्या वेलीवरून खाली उड्या मारल्याचे दिसत आहे.

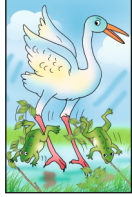
- गाळलेल्या जागा भरा.
- (१) एका तळ्यात दोन बेडूक होते.
- (२) त्यांना पाण्यात दोन खांब दिसले.
- (३) त्यांनी त्या खांबांना एक वेल बांधला.

- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) वेलाचा झोपाळा तयार झाला.
- (२) बेडूक त्यावर बसून झोके घेऊ लागले.

- खालील प्रश्नाचे उत्तर सांगा. (तोंडी)
- (१) अचानक झोपाळा उडू लागला.

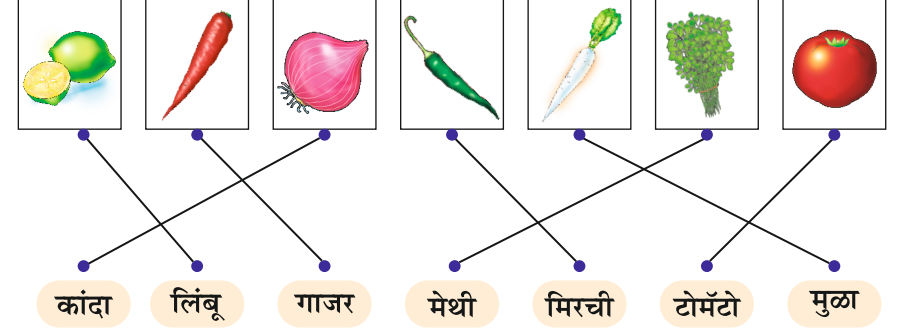

- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) ते दोन खांब म्हणजे बगळ्याचे पाय होते.
- (२) बेडकांनी पाण्यात उड्या मारल्या.

१०. भाजी घ्या, भाजी (Buy vegetables)

- गाण्यात आलेल्या भाज्यांची नावे : चवळी, पालक, मेथी, शेंपू, मिरची, मुळा, गाजर, कांदा, वांगी, टमाटे, बटाटे, लिंबू, कोथिंबीर.
- गाण्यात आलेल्या पदार्थांची नावे : पराठे, कोशिंबीर.
- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा / एका शब्दात लिहा.
- (१) भाजी ताजी ताजी आहे. (२) कोवळी कोवळी चवळी आहे.
- (३) लिंबे पिवळी आंबट आहेत.
- (४) हिरव्या पानांच्या भाज्या पालक, शेंपू, मेथी आहेत.
- (५) मिरचीची चव तिखट असते.
- (६) बटाट्याचे पराठे, पापड, भजी, भाजी, वडे, वेफर्स करतात.
- (७) कोशिंबीर गाजर, टोमॅटो, बीट, कांदा, मुळा, काकडीची करतात.

○ योग्य जोड्या जुळवा.

११. ओळख भाज्यांची (Introduction of vegetables)

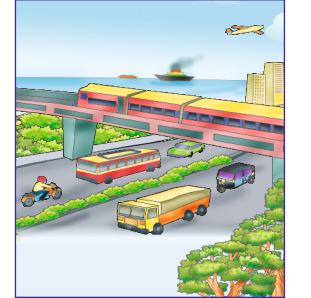
- खालील चित्रातील भाज्यांची नावे लिहा.
- दुधी, भोपळा, वांगे, भेंडी, गाजर, मुळा, पालक, हिरवा वाटाणा, फ्लॉवर, कोबी टोमॅटो, बटाटे, हिरवी मिरची, इत्यादी भाज्या वरील चित्रात आहेत.

१२. वाहने ओळखू, गप्पा मारू (Let's know vehicles and talk)

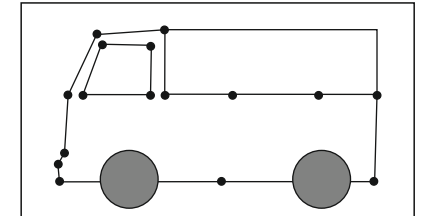
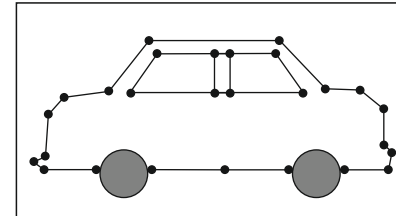
चित्रात जहाज, विमान, रेल्वे, बस, ट्रक, मोटार, रिक्शा, स्कूटर दिसत आहेत.

○ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) बस, टॅक्सी, रिक्शा, मोटार, सायकल,
- (२) रूळावरून आगगाडी धावते.
- (३) आकाशात विमान, हेलिकॉप्टर उडते.
- (४) पाण्यात जहाज, पाणबुडी चालते.

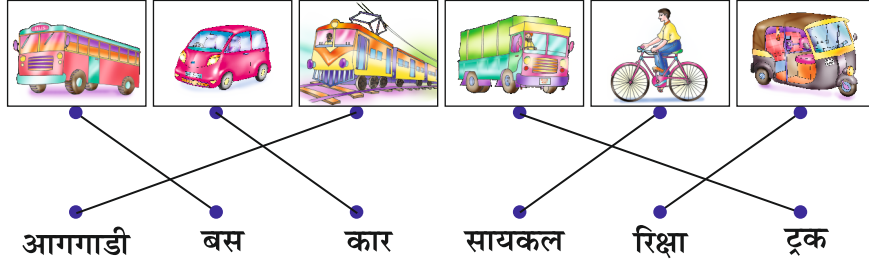

○ पाहा. ठिपके जोडा. वाहन बनवा.

१३. ओळख वाहनांची (Introduction of vehicles)

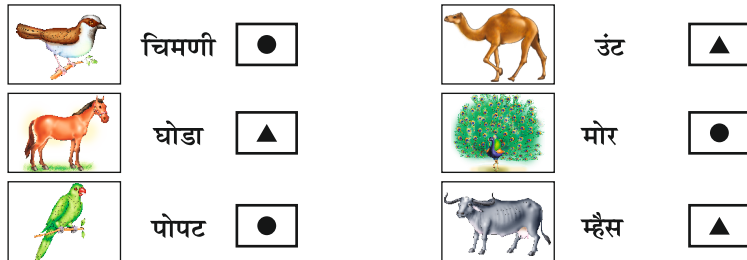
शहरातील चित्र आहे. रस्त्यावर सिग्नल दिसत आहेत. रस्त्यावरून बस, गाडी (मोटर), रिक्शा, सायकल मोटर सायकल, स्कूटर ही वाहने धावताना दिसत आहेत. झेब्रा क्रॉसिंगवरून लोक रस्ता ओलांडून जाताना दिसत आहेत. रस्त्याच्या मध्यभागी कारंजे दिसत आहे. मोठ्या इमारती व झाडेही आहेत. लहान मुलेही रस्त्यावर चालताना दिसत आहेत.

१४. शोधूया (Let's find out)

○ पक्षी असेल तर चौकोनात ● अशी खूण करा. प्राणी असेल तर ▲ अशी खूण करा.

○ प्राण्यांची नावे ओळखा:
त्ती ह - हत्ती
डा घो - घोडा
स म्है - म्हैस

○ पक्ष्यांची नावे ओळखा :
ळा व का - कावळा
ळा ब ग - बगळा
म चि णी - चिमणी

१५. आपला परिसर - १ (Our surroundings - 1)

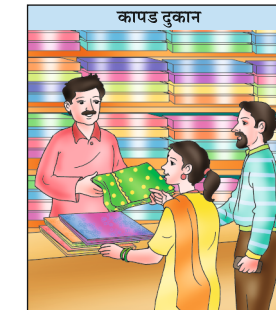

○ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) हे दुकान किराणा मालाचे आहे.
- (२) दुकानात तूरडाळ, तांदूळ इत्यादी धान्यांची पोती ठेवली आहेत.
- (३) दुकानदार धान्याचे वजन वजनकाट्यावर करतात.
- (४) ह्या दुकानात धान्य, साबण, तेल, पावडर, चॉकलेट्स इत्यादी अनेक वस्तू विकत मिळतात.

○ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) मुलगा वही खरेदी करत आहे.
- (२) भिंतीवर पेनचे चित्र आहे.
- (३) दुकानातील महिला कदाचित वस्तूचे भाव सांगत असेल.
- (४) ह्या दुकानात वह्या, पुस्तके, पेन्सिली, पेन्स, पट्ट्या, खोडरबर, रंग, ब्रश इत्यादी वस्तू विकत मिळतात.

○ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) ह्या दुकानातील महिला साडी खरेदी करत आहे.
- (२) दुकानदाराच्या हातात साडी आहे.
- (३) कापड दुकानात आपण ड्रेस, शर्ट, पॅट, फ्रॉक शिवण्यासाठी कापड घेतो.

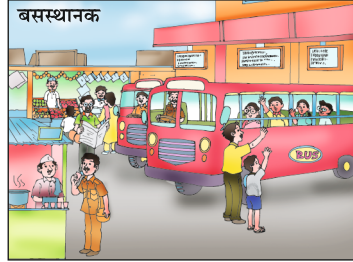
- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) दुकानदार सायकल दुरुस्त करत आहे.
- (२) सायकल मुलीची आहे.
- (३) सायकल दुरुस्तीच्या दुकानात टायरमध्ये हवा भरणे, पंक्चर काढणे, चेनमध्ये तेल टाकणे, घंटी लावणे इत्यादी कामे केली जातात.

१६. आपला परिसर - २ (Our surroundings - 2)

- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) हे चित्र दवाखान्याचे आहे.
- (२) डॉक्टर आजारी माणसांना तपासतात.
- (३) डॉक्टरांच्या गळ्यात स्टेथोस्कोप आहे.
- (४) डॉक्टर आजारी व्यक्तींना स्टेथोस्कोपच्या मदतीने तपासतात.

- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) बस ड्रायव्हर चालवतो.
- (२) तिकिटे कंडक्टर देतो.
- (३) बसेस शहरात, गावाला जातात.

- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) हे चित्र रेल्वे स्थानकाचे आहे.
- (२) आगगाडी एकाच वेळी असंख्य माणसांची वाहतूक करते.
- (३) रेल्वे स्थानकावर खाद्य विक्री स्टॉल्स, पुस्तकांचे, वर्तमानपत्रांचे स्टॉल्स, पाण्याची सोय असते. शौचलये असतात. प्रतीक्षा कक्ष असतो. बॅगांची ने-आण करण्यासाठी हमाल असतात.

- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) मी बालभवन उद्यानाला भेट दिली आहे.
- (२) तेथे घसरगुंडी, झोपाळा, सी-सॉ आहे. आम्ही खूप फुले पाहिली.
- (३) तेथे आम्ही घसरगुंडी, झोपाळ्यावर बसलो. लंगडी, पकडा-पकडी, क्रिकेट इत्यादी खेळ खेळलो.

१७. खार (Squirrel)

- खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) खारीचे शेंपूट झुबकेदार असते. (२) खार डौलदार बसते.
- (३) खार ऐटदार उभी राहते. (४) खार लुकलुक बघते. खुटखुट ऐकते.
- (५) खार बसते, उभी राहते, बघते, ऐकते, पळते, चढते, पसार होते, धडपड करते.
- (६) मजेदार, झुबकेदार, डौलदार, ऐटदार.

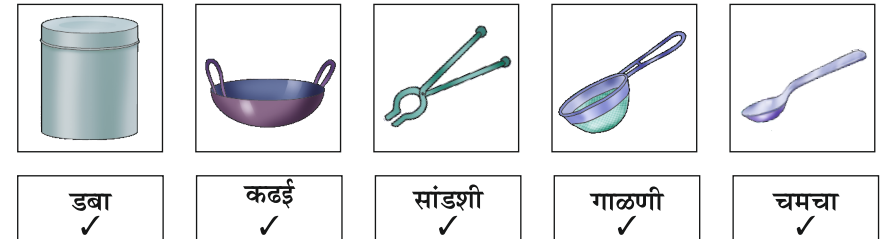
योग्य शब्द लिहा.

उदा. शेंपूट - झुबकेदार	बसते - डौलदार - ऐटदार
डोळे - लुकलुक	कान - खुटखुट
पळे - भरभर	चढे - झरझर
पसार - झटपट	

१८. माझे घर (My home)

- विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

१९. घरातील वस्तू (Things at home)

२०. ऐकूया, बोलूया (Let's listen and speak)

- कंसातील अयोग्य शब्द खोडा.
- (१) फ्रीजमध्ये (खाद्यपदार्थ / ~~वस्तू~~) ठेवतात.
- (२) वॉशिंग मशीनमध्ये (~~भांडी~~ / कपडे) धुतात.
- (३) संगणक (वीजेवर / ~~पेट्रोल~~) चालतो.
- (४) टीव्हीवर कार्यक्रम (पाहतो / ~~ऐकतो~~).
- (५) मोबाइलचा अतिवापर (~~चॉपला~~ / वाईट).
- (६) सौरबंब (पाणी / ~~प्र~~) गरम करतो.

२१. कोऽ कोऽ कोंबडा! (Cock - a - doodle - doo)

- गाळलेल्या शब्द भरा.
- (१) कोंबडा करतो कोऽकोऽ (२) चिमणी करते चिव चिव
- (३) कावळा काव काव करतो. (४) पोपट मिठू मिठू बोलतो.
- खालील प्रश्नांची एक ते दोन शब्दांत उत्तरे लिहा.
- (१) कोंबड्याचा पाय छपरावर जाऊन लंगडा झाला.
- (२) चिरुताई घरट्यात झुलते. (३) कावळ्याचा डोळा खाऊवर आहे.
- (४) पोपट पानात लपतो. (५) पोपट कैरी खातो.
- (६) कोंबड्याचा रंग पांढरा आणि तांबडा आहे.
- (७) कावळा भोळा आहे. (८) पोपट वटवट करतो.

२२. योग्य काय? (What is proper?)

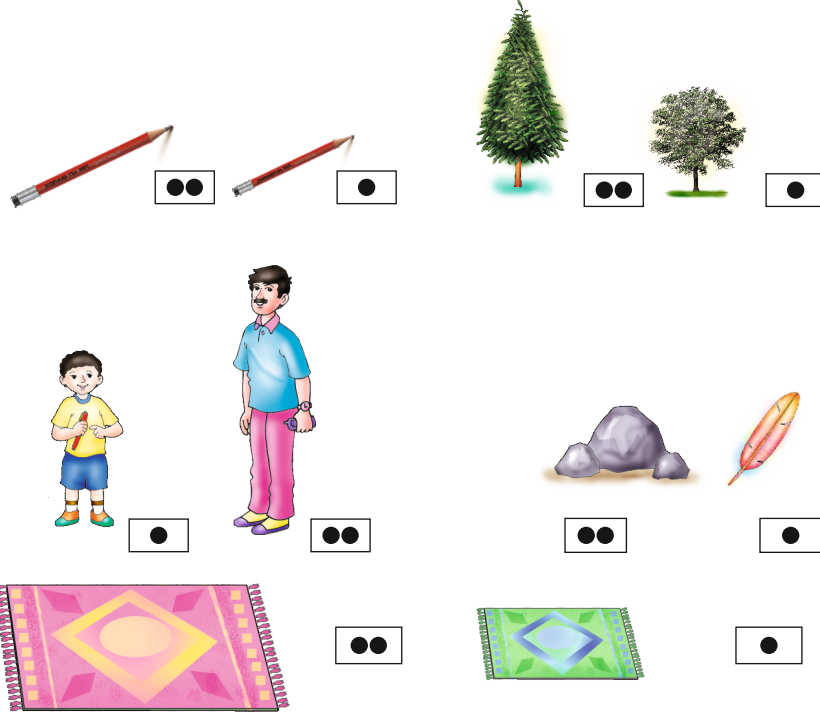
उपक्रम : विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

२३. माझी शब्दबाग (My garden of words)

- विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

२४. कोण ? कसे ? (Who? How?)

- चित्रे पाहा. ऐका. खुणा करा.

२५. कोण ? कोठे ? (Who? Where ?)

- तुमच्या वर्गाचे निरीक्षण करा. कोणती वस्तू कोठे आहे ते सांगा.

उदा. फळा - दूर दप्तर - जवळ
डस्टर - दूर तक्ता - दूर
वही - जवळ

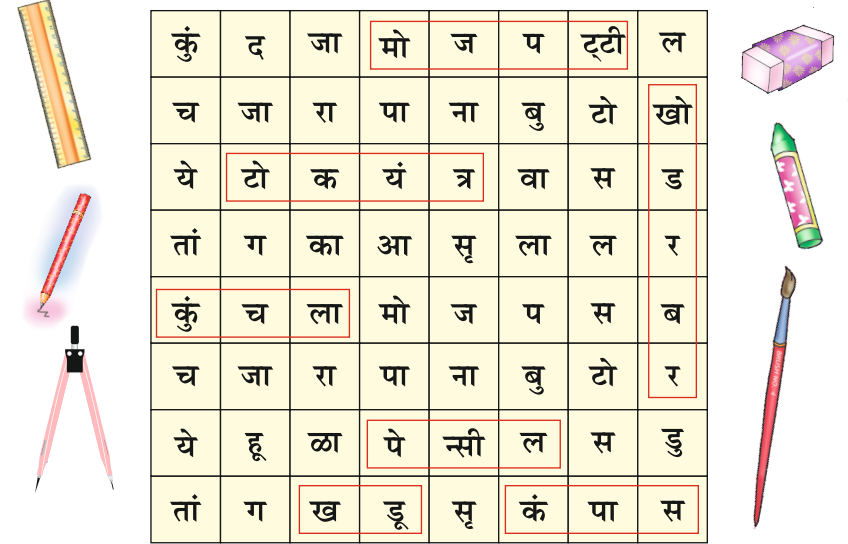
- खालील गोष्टी कोठे असतात ते सांगा.

आकाश - दूर माती - दूर
अंगण - जवळ स्वयंपाकघर - जवळ

२६. सारखे काय ? (What is similar?)

- विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

२७. माझे शब्दभांडार (My treasury of words)

कुं	द	जा	मो	ज	प	ट्टी	ल
च	जा	रा	पा	ना	बु	टो	खो
ये	टो	क	यं	त्र	वा	स	ड
तां	ग	का	आ	सृ	ला	ल	र
कुं	च	ला	मो	ज	प	स	ब
च	जा	रा	पा	ना	बु	टो	र
ये	हू	ळा	पे	न्सी	ल	स	डु
तां	ग	ख	डू	सृ	कं	पा	स

२८. माझे पान (My page)

- (२) मला हा खेळ खेळता येतो.

मला कबड्डी हा खेळ खेळता येतो.

मला खो - खो हा खेळ खेळता येतो.

मला लगोरी हा खेळ खेळता येतो.

- (३) मी हा पक्षी पाहिला नाही.

मी बदक हा पक्षी पाहिला नाही.

मी कबुतर हा पक्षी पाहिला नाही.

मी कोंबडा हा पक्षी पाहिला नाही.

मी बगळा हा पक्षी पाहिला नाही.

(४) मला हा पक्षी आवडतो.

मला बगळा हा पक्षी आवडतो.

मला चिमणी हा पक्षी आवडतो.

मला मोर हा पक्षी आवडतो.

मला पोपट हा पक्षी आवडतो.

मला कावळा हा पक्षी आवडतो.

(५) मला हा प्राणी आवडतो.

मला उंट हा प्राणी आवडतो.

मला हत्ती हा प्राणी आवडतो.

मला घोडा हा प्राणी आवडतो.

मला म्हैस हा प्राणी आवडतो.

मला सिंह हा प्राणी आवडतो.

मला वाघ हा प्राणी आवडतो.

मला गाय हा प्राणी आवडतो.

मला उंदीर हा प्राणी आवडतो.

(६) मी ही पालेभाजी खाल्ली.

मी पालक ही पालेभाजी खाल्ली.

मी मेथी ही पालेभाजी खाल्ली.

मी शेंपू ही पालेभाजी खाल्ली.

मी चाकवत ही पालेभाजी खाल्ली.

(७) मला हे वाहन आवडते.

मला रिक्शा हे वाहन आवडते.

मला बस हे वाहन आवडते.

मला सायकल हे वाहन आवडते.

मला आगगाडी हे वाहन आवडते.

मला ट्रक हे वाहन आवडते.

मला कार हे वाहन आवडते.

(८) मी उडवतो.

मी चेंडू फेकतो.

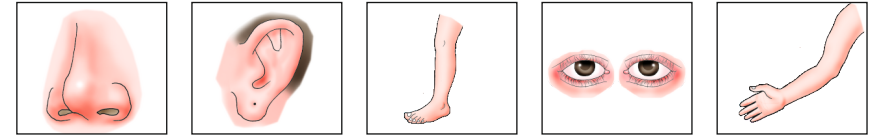
मी फुगा फुगवतो.

मी पतंग उडवतो.

मी भोवरा फिरवतो.

○ चित्रे पाहा. रिकाम्या जागी योग्य शब्द वापरून वाक्ये वाचा.

जसे. मी कानाने ऐकते. / ऐकतो.

(१) मी पायाने चालते. / चालतो.

(२) मी नाकाने सुगंध घेते. / घेतो.

(३) मी डोळ्याने पाहते. / पाहतो.

(४) मी हाताने वस्तू उचलते. / उचलतो.